

Miért más?

Puskás Tivadar szobrának ünnepélyes avatása kapcsán

HORVÁTH LÁSZLÓ

*Puskás Tivadar Távközlési Technikum
lacibacsi@puskas.hu*

Újsághír:

2009. december 17-én 11 órakor Újbudán felavatták Puskás Tivadar mészki szobrát, Szathmáry Gyöngyi Munkácsy-díjas szobrász alkotását. Az ünnepségen a befogadó kerületet Molnár Gyula polgármester, Budapestet Horváth Ferenc dandártábornok, helyőrségparancsnok, a HTE-t Dr. Pap László akadémikus, tiszteletbeli elnök, a Puskás Technikumot pedig több száz didergő diák képviselte.

Prológus

Nem ez az első és különösen nem ez az egyetlen szobor Puskás Tivadarról, aki köztudottan 1844. szeptember 17-én született Budapesten. A 165. évforduló nem is a legkerekesebb dátumok egyike. (A kétszeri halasztást szeptember 17-ről október 9-re, majd onnan december 17-re pedig felejtsük el! A bürokrácia malmai, mint köztudott, lassan őrlnek.) A Szombathelyi tér pedig nem az Andrássy út. Környékén szinte egyáltalán nincs forgalom, tehát jó ha évente néhány százan elolvassák majd, kit is ábrázol az alkotás.

Mégis mérföldköve a szakma megismertetésének ez a szépen kifaragott, több mint kétméteres „totemoszlop”. Nézzük meg őt tételben, hogy miért is...

Pro primo

A műsorközlő, *Bényi Ildikó* szavait idézve:

„2008 májusában érkezett az első levél dr. Petz Ernő nyugalmazott egyetemi tanártól a Puskás Tivadar utca lakójától: milyen szép lenne, ha a közelükben lévő kis téren egy szobor állhatna. A teret Szombathe-

lyi térnek nevezik, de egyik oldalán halad a Puskás Tivadar utca. Innen a gondolat, hogy a köztéri szobor ábrázolja Puskás Tivadart, a telefonhírmondó feltalálóját. A megkeresés a Magyar Elektrotechnikai Egyesülethez érkezett, de mivel a Puskás Tivadar szellemi örökségét a Híradástechnikai Tudományos Egyesület gondozza, a két egyesület természetesen összefogott az ügy érdekében.” (Először 60 éves, közös történetünkben – a szerző megjegyzése.)

„2009 februárjában a Hírközlési és Informatikai Tudományos Egyesület, valamint a Magyar Elektrotechnikai Egyesület közös emlékbizott-

Molnár Gyula polgármester és Kovács András az MEE főtitkára a szobor leleplezésének ünnepélyes pillanatában

ságot hozott létre Puskás Tivadar születése 165. évfordulójának méltó megünneplésére.

Az emlékbizottságból mindenki nagy lelkesedéssel és egyéni feladatvállalással végezte a rábízott munkát ...megtekintette a Szombathelyi teret, és alkalmasnak tartotta a szobor elhelyezésére, felvette a kapcsolatot a XI. kerület, Újbuda önkormányzatával, javaslatot tett a szobor alkotójára ...Szathmáry Gyöngyi Munkácsy-díjas szobrászművész, eleget tett a felkérésnek és 2009 nyarán közösen az önkormányzat képviselőivel és az emlékbizottsággal megtörténhetett a szobor helyének kijelölése.

A hely kiválasztása volt talán a legnehezebb, a legtöbb kölcsönös engedményre és egymás szempontjainak elfogadására itt volt a legnagyobb szükség. A tér, amint láthatják pihenőhely és játszótér is egyben. Égtájak szerinti fekvése, a sétautak nyomvonálvezetése nem tette lehetővé a szobor olyan beállítását, amikor a fények a legjobban kiemelik a formákat.

A Budapesti Galéria elfogadó művészeti szakvéleményével és a sikeres helykijelölés birtokában végül elindulhatott az engedélyezési eljárás. Időközben elkészült a szobor, össze-

gyűltek az adományok, megérkeztek a támogató határozatok is. November végén, az utolsó helyszíni szemlén kitzúzték a szobor alapjának körvonalait, és a szakemberek elkészítették az alapot, majd végül az alkotás is a helyére került..."

Pro secundo

Molnár Gyula, Újbuda polgármestérének szavait idézve:

„Az elmúlt esztendőben alig adtak át Budapesten új köztéri szobrot, alig van olyan új közösségi tér vagy közterület, ahol valamilyen kiváló eszme köré valamilyen műalkotás megjelenésével valóban egy új típusú közösség alakulhat ki. És ezért örülök annak, hogy egy Erdélyből származó, kiváló magyar tudós, aki újabb példája annak, hogy mennyire tehetős, életre való nép vagyunk. Hiszen ha valaki végignézi Puskás Tivadar életútját, akkor láthatja, hogy minden egyes helyzetben és minden egyes életszakaszában, minden országban képes volt arra, hogy a lehető legjobbat hozza ki magából – és nem veszem el a szakemberek kegyerét –, de mégis olyan dolgokat tett hozzá a tudományhoz, ami a mai Internet alapja is valahol.

Azt ugyan nem tudjuk megmondani, hogy manapság, a mobiltelefonok korában a világon naponta hány-szor hangzik el a 'halló' szócska, de azt tudjuk, hogy a világ ennek a szónak a keletkezését Puskás Tivadarhoz köti..."

„Szeretném megköszönni az Egyesületnek, az emlékbizottságnak, és mindenkinek, aki hozzájárult ahhoz, hogy ez a tér, ami eddig csak egy közterület volt egy játszótérrel és egy parkkal, innentől kezdve egy közösségi tér lesz. Egy olyan hely, ahol Puskás Tivadar szelleme is itt lesz közöttünk. Én arra kérem a jelenlévő és itt élő lakókat, hogy őrizzék és vigyázzanak erre a szoborra, ígérem, én is így fogok tenni.

Nagyon szépen köszönjük!"

Pro tertio

A költő, Tóth Árpád szavait idézve a „Szomorú nóta a telefonról” című verséből:

„A fejem fáj az agyam sajog,
Kínozzák a távbeszélő-bajok.

...
Öh miért is csenget?
Miért oly naiv, és mért oly kába?
Hisz tudja jól, úgysis hiába!
A gond leroskaszt minden vállat,
Ha megvadul e háziállat.
És holtta pusztul minden élő,
Ha kínozza a távbeszélő.”

(És akkor erre még jött a mobil...
– a szerző megjegyzése.)

Molnár Gyula

Pro quatro

Az igazság pillanata *Dr. Pap László* beszédéből:

„Az idős Edison 1911-ben Budapestre látogatva azt állította, hogy 30 évvel korábban Puskás Tivadar volt az első, aki felvetette a telefonközpont gondolatát, erre azonban semmi egykorú forrás nem utal. Sem Puskás nem állította ezt magáról, de a lelkes 1893-as nekrológok sem említettek ilyet. Edison talán a telefonhírmondóra emlékezett, mely valóban egy telefonokból álló központi egység köré szervezett találmány, csak hogy jóval nagyobb jelentőségű, mint maga a telefonközpont. Ez volt az eddig ismert első elektronikus híres és műsorszolgáltató médium a világon, a rádió és az Internet „őse”. Ez valóban Puskás Tivadar találmánya, szabadalmaztatta is, és Budapesten működött először, 1893-ban!

Hölgyeim és Uraim! Ez az oka annak, hogy Puskás Tivadar emlékét napjainkban is tisztelettel vesszük körül és ma is példakép mindannyiunk számára.”

Dr. Pap László

Igen, jelenleg a média századában felértékelődik Puskás Tivadar szerepe, aki a telefonhírmondóval megteremtette a műsorszórás alapjait. A szobor is ezt ábrázolja. Szathmáry Gyöngyi művésznő szavaival élve: „Puskás Tivadar a füléhez emeli a telefonhírmondó, saját találmánya

hallgatóját és – miközben gyönyörködik az első opera közvetítések egyike, Erkel Ferenc: Hunyadi Lászlója dallamaiban –, a távolba tekint... és látja a jövőt, a XXI. század médiaforradalmát, melyet Ő indított el...”

*Szathmáry Gyöngyi
Munkácsy-díjas szobrászművész*

Pro quinto

Ugye most már tetszenek érteni, hogy miért más ez a szobor, mint az eddigi Puskás szobrok bármelyike?!

Epilógus

Egy előző Puskás-szobor avatása kapcsán, egy kerekesebb évfordulón a Magyar Köztársaság híradó alakulatai felvették Puskás Tivadar nevét. Azóta minden évben kellő és illendő pompát biztosítanak a Puskás-ünnepségek fényének emelése céljából. Így tettek most is. A csikorgó hideg, a szállingózó hóesés ellenére pattogtak a vezényszavak, csillogtak a csizmák, helyükre kerültek a koszorúk és szólt a zene, ahogyan azt egy ilyen ünnepségen előírja a protokoll, a „Magyar takarodó” dallamaival befejezve.

Horváth Ferenc dandártábornok

Köszönet a Helyőrség minden snájdig katonájának és parancsnokának, Horváth Ferenc dandártábornok úrnak.